https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj06-05-100
DOI: 10.30888/2663-5712.2020-06-05-100

УДК 347.124

LEGAL REGIME OF OBJECTS OF STATE PROPERTY RIGHTS WHICH ARE NOT SUBJECT TO PRIVATIZATION AND NATIONAL SECURITY OF THE STATE: PRIVATE LEGAL LAW AND PUB

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ОБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ, ЩО НЕ ПІДЛЯГАЮТЬ ПРИВАТИЗАЦІЇ ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ: ПРИВАТНО-ПРАВОВІ ТА ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Moskalyuk N.B. / Москалюк Н.Б.
candidate of law, associate professor / кандидат юридичних наук, доцент
ORCID ID: 0000-0003-2972-3352
Western Ukrainian National University Ternopil, Lvivska Street 11, 46000 /
Західноукраїнський національний університет
м.Тернопіль, вул Львівська 11, 46000

Анотація. *Стаття присвячена питанню визначення переліку об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації, в різні історичні періоди розвитку України. Досліджуються передумови не лише до прийняття та оновлення такого переліку після здобуття незалежності Україною, а й відміни його на сучасному етапі.*

Автор дослідження стверджує, що прийняття рішення про віднесення того чи іншого об'єкта до таких, що не підлягають приватизації, має важливе стратегічне значення для національної безпеки держави і здійснює вплив одночасно на приватно-правові та публічно-правові відносини. Так, з позиції приватного права вказане рішення впливає на питання збереження чи втрати прав державної власності на визначений об'єкт. У публічно-правовому відношенні прийняття такого рішення впливає на можливість забезпечення національної безпеки України. Приватизація об'єкту, що має стратегічне значення для нашої країни, підриває основні засади забезпечення такої безпеки і чинить згубний вплив на державні інтереси в цілому.

У статті автор досліджує не лише норми чинних законодавчих актів, які стосуються предмету дослідження, а й норми законопроектів, що вносились на розгляд Верховної Ради України з досліджуваних питань. Важливу практичну цінність дане дослідження має й тому, що автор аналізує питання визначення статусу об'єктів державної власності у співвідношенні з корпоратизаційною реформою та створенням Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України.

В якості загального висновку стверджується, що перелік об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації, має існувати на законодавчому рівні. Вказаний закон має відповідати усім нормах спеціального приватизаційного законодавства і саме у відношенні нього має бути проведено ґрунтовну експертизу на предмет виявлення корупційних ризиків.

Ключові слова: *державна власність, приватизація, національна безпека, корпоратизація, перелік об'єктів.*

Вступ.

Аналізуючи об'єкти, права власності на які належать державі, можемо зауважити наявність двох категорій таких об'єктів: ті, які можуть бути приватизовані й ті, що не підлягають приватизації. Існування визначених категорій об'єктів зумовлено питаннями національної безпеки держави. Приватизація об'єкта зумовлює перехід права власності на нього до приватного чи колективного власника, а відтак впливає на сукупність державного майна в цілому.

В Україні існує Закон України «Про приватизацію державного і комунального майна» від 18 січня 2018 року № 2269-VIII, в якому врегульовано правові, економічні та організаційні основи приватизації державного і комунального майна та майна, що належить Автономній Республіці Крим. Стаття 4 вказаного закону визначає об'єкти приватизації, вказуючи, що «до об'єктів державної і комунальної власності, що підлягають приватизації, належать усі об'єкти права державної і комунальної власності, крім тих, приватизація яких прямо заборонена цим Законом та іншими законами України» [1]. Відповідно далі у п. 2 цієї статті вказується, що приватизації не підлягають казенні підприємства та об'єкти, необхідні для виконання державою своїх основних функцій, для забезпечення обороноздатності держави, та об'єкти права власності Українського народу, майно, що становить матеріальну основу суверенітету України. І перечислюється 45 позицій таких об'єктів.

До 2019 року в системі законодавства України існував окремий Закон України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» від 07.07.1999 № 847-XIV, проте із зміною влади і оголошенням курсу на подальшу значну приватизацію об'єктів, що належать державі, він втратив чинність. Попри реєстрацію та обговорення у Верховній раді України кількох законопроектів щодо визначеного переліку, жоден із них так і не набув статусу закону.

У відношенні необхідності існування окремого закону, що затверджуватиме перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, також існують доволі полярні думки вчених і практиків. Окрім прихильників його існування є й такі, які вважають, що визначеного у ст. 4 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» цілком достатньо. То ж для формування власної позиції із зазначеного питання необхідно проаналізувати усі його аспекти.

Отож, основною **метою даного дослідження** є проведення ґрунтовного аналізу передумов віднесення об'єктів державної власності до таких, що не підлягають приватизації, нормативно-правового регулювання цього процесу, впливу такого статусу на суспільні відносини, що в цілому стосуються охорони та захисту права державної власності.

Серед національних та зарубіжних вчених, чиї дослідження стосувались права державної слід назвати таких, як: М. К. Галянтич, О. В. Дзера, Ю. О. Заіка, Р. А. Майданик, Є. О. Мічурін, І. В. Спасибо-Фатєєва, Є. О. Харитонов, Р. Б. Шишка, В. А. Комаров, Г. Л. Крушельницька, А. О. Романюк, О. А. Устименко, В.Л. Пількевич, В.В. Джарти, О.О. Кравчук, А.В. Вінницький, С.І. Файнгерш, О.К. Дзибик, І.В. Спасибо-Фатєєва, Ю.М. Дзера та інших. Попри значну кількість публікацій щодо права державної власності в цілому, питання правового режиму об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації, залишається малодослідженим.

Основний текст.

Приватизаційні процеси в Україні розпочались із проголошенням незалежності й побудовою ринкової економіки. Вже наприкінці 1991 року Верховною Радою України була затверджена Концепція роздержавлення і

приватизації майна державних підприємств, житлового фонду і землі. На початку 1992 року відповідно до вказаної Концепції було прийнято низку законів: «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)», «Про приватизацію майна державних підприємств», «Про приватизаційні папери». У червні 1992 року Парламент затвердив першу Державну програму приватизації. Саме з нею асоціюється початок глобальних приватизаційних перетворень в Україні.

Варто відзначити, що Закон України «Про приватизацію державного майна» від 04.03.1992 № 2163-XII також містив статтю щодо об'єктів приватизації (ст. 5), визначено було й коло об'єктів, що не підлягали приватизації. Ґрунтовний порівняльний аналіз норм законів про приватизацію дозволив нам виділити такі їх відмінності у питанні визначення об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації:

- норми ч. 1 ст. 5 Закону 1992 року встановлювали чітко об'єкти, що підлягають приватизації, тоді як норми ч. 1 ст. 4 Закону 2018 року вказують: «До об'єктів державної і комунальної власності, що підлягають приватизації, належать усі об'єкти права державної і комунальної власності, крім тих, приватизація яких прямо заборонена цим Законом та іншими законами України» [1]. Нам побудова новіших норм більше імпонує, оскільки при чіткій вказівці об'єктів, що підлягали приватизації, деякі з них могли потрапити в пробіл між визначеними і забороненими. Відтак їх статус був недосконалим. Побудова ж новітніх норм цілком відповідає принципу «Дозволено все, що не заборонено законом»;
- суттєво різниться й побудова норм щодо переліку об'єктів, які не підлягають приватизації. Закон 1992 року забороняв приватизацію казенних підприємств та підприємств, що мають загальнодержавне значення, при тому останній перелік ще був деталізований сферою використання майна. Зокрема, виділялись об'єкти та майно, які забезпечують виконання державою своїх функцій, забезпечують обороноздатність держави, її економічну незалежність, та об'єкти права власності Українського народу, майно, що становить матеріальну основу суверенітету України; об'єкти, діяльність яких забезпечує соціальний розвиток, збереження та підвищення культурного, наукового потенціалу, духовних цінностей; об'єкти, контроль за діяльністю яких з боку держави гарантує захист громадян від наслідків впливу неконтрольованого виготовлення, використання або розповсюдження небезпечних речовин; об'єкти, які забезпечують життєдіяльність держави в цілому [3]. Закон 2018 року надає загальний перелік, не розділяючи його будь-яким чином. По відношенні до вказаної відмінності ми переконані в доцільності класифікацій, адже таким чином при правозастосуванні легше користуватись деталізованим списком;
- є відмінність у питанні приватизації підприємств Збройних Сил України. Так, Закон 1992 року передбачав, що «З метою технічного переозброєння та відновлення виробництва, поліпшення фінансово-економічного стану підприємств Збройних Сил України майно таких підприємств, яке є єдиним майновим комплексом, може корпоратизуватись. Приватизація таких

підприємств здійснюється із збереженням у державній власності 51 відсотка акцій» [3]. Закон 2018 року встановлює: «Єдині майнові комплекси державних підприємств, що належать до сфери управління Міністерства оборони України, за винятком тих, що не підлягають приватизації, приватизуються відповідно до вимог цього Закону» [1]. Тобто корпоратизація як проміжний механізм переходу права власності чинним законом не передбачається. У своїх попередніх публікаціях [4] ми досліджували питання корпоратизації і її ролі в збереженні прав державної власності на майно, відтак вважаємо передчасною відмову від неї;

- встановлена відмінність у питанні безальтернативності заборони до приватизації. Зокрема, якщо закон 1992 року визначав лише об'єкти, які можна приватизовувати і які заборонено приватизовувати, то вже закон 2018 року містить третю категорію – ті, які перебувають на балансах державних підприємств, установ, організацій, що не підлягають приватизації, та яке не входить до складу єдиних майнових комплексів, що забезпечують основні види діяльності таких підприємств або більше трьох років не використовуються у виробничій діяльності і подальше їх використання не планується. Самі вони належать вже до об'єктів, що підлягають приватизації;
- в обох законах передбачено, що Верховна Рада України за поданням Кабінету Міністрів України затверджує перелік об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації, проте ознаки віднесення різняться. Зокрема, закон 1992 року містив 4 ознаки, такі як: - забезпечуваність національної безпеки України або приватизація яких створює істотні ризики для безпеки держави; - забезпечуваність задоволення соціальних потреб суспільства, які не можуть бути повністю задоволені підприємствами, що перебувають у приватній власності; - високотехнологічність експортоорієнтованість підприємствами, що формують конкурентні переваги України на міжнародному ринку та створюють мультиплікативний ефект для розвитку суміжних галузей, - здійснювання виробництва об'єктів космічної діяльності; - віднесення до інфраструктурних підприємств-монополістів, збереження яких у державній власності необхідне для забезпечення рівного доступу до споживачів послуг на загальнодержавному ринку. У законі 2018 року таких ознак залишилось лише дві – віднесення до об'єктів, що забезпечують національну безпеку України або приватизація яких створює істотні ризики для безпеки держави та віднесення до об'єктів соціально-культурного призначення, що забезпечують задоволення відповідних потреб суспільства, які не можуть бути повністю задоволені підприємствами, що перебувають у приватній власності, зокрема національні заклади культури. Вказана відмінність у формулюваннях ознак привела до вже проведеної приватизації ДП «Укртелеком» та обговорюваної на сучасному етапі приватизації Укрпошти. Високотехнологічність українських підприємств звісно у багатьох випадках є сумнівною, а тому збереження такої позиції в переліку заборон до приватизації ще значно усугубила б ситуацію за умови постійного недофінансування науки в нашій державі. Відміну вказаної позиції вважаємо доцільною, та, на жаль, доволі запізнілою.

Такий детальний пошук відмінностей у початковому і сучасному

законодавстві щодо переліку об'єктів, заборонених до приватизації, був необхідним щоб показати наскільки «живим» є досліджуване питання й наскільки «рухомими» є межі заборон. Ми усвідомлюємо звісно, що перегляд та оновлення законодавчих вимог у досліджуваному об'єкті є вкрай необхідними, та наполягаємо на потребі комплексності правових змін. Детальніше до пояснення такої позиції повернемось згодом.

Нами уже згадувалась вище норма приватизаційних законів, що «Верховна Рада України за поданням Кабінету Міністрів України затверджує перелік об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації» [1,3]. Про реалізацію вказаної норми й піде мова далі. Отож, після прийняття Закону України «Про приватизацію державного майна» від 1992 року, яка вперше заклала норму подібного змісту в українське законодавство, 31 грудня 1992 року Декретом Кабінету Міністрів України від № 26-92 був затверджений додаток № 1 "Про перелік майнових комплексів державних підприємств, організацій, їх структурних підрозділів основного виробництва, приватизація або передача в оренду яких не допускається". В подальшому була прийнята Постанова Верховної Ради України "Про перелік об'єктів, які не підлягають приватизації у зв'язку з їх загальнодержавним значенням" від 3 березня 1995 року і лише 07.07.1999 року був прийнятий Закон України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» № 847-XIV.

В останньому названому переліку Верховною Радою України було визначено 1632 об'єкти, що не підлягають приватизації [2]. Мало це чи багато визначити доволі складно, адже кожна держава визначає долю державної власності, яка присутня в її економіці самостійно. У попередніх своїх публікаціях [6] ми намагались встановити, яка ж доля державної власності в ринковій економіці України. Аналізуючи дані Фонду держайна України, ми виявили, що держава володіє основним капіталом, вартість якого перевищує 10% від загальної вартості основних засобів в економіці України [7]. У порівнянні з країнами Європейського Союзу, Україна у цьому питанні займає середнє місце. Так, максимально частка держсектора у ВВП Греції - 23,2%; мінімальна - в Нідерландах - 8,3 % [8]. То ж Україна дотримується тих же принципів, що й присутні в країнах ЄС.

Прихід до влади нового Президента в Україні ознаменував початок нового етапу приватизації в нашій країні. Бачачи невисоку рентабельність значної кількості державних підприємств, а у багатьох випадках і їх збитковість, командою Президента було прийнято рішення про приватизацію усіх нестратегічних об'єктів. Перші успіхи вказаного курсу вже помітні: мала приватизація лише за 2019 рік принесла державному бюджету вдвічі більше коштів, ніж планувалось. Середня та велика приватизація станом на сьогодні призупинена через ситуацію із світовою пандемією COVID-19, але обов'язково буде продовжена після стабілізації ситуації в постпандемійній економіці. Цілком підтримуючи рішення про необхідність передачі в приватні руки багатьох державних об'єктів, ми все ж вважаємо доцільним обережно поставитись саме до визначення об'єктів стратегічними. Є великі побоювання втрати тих підприємств, які здатні приносити хороші прибутки державі, але

через неефективне управління не можуть цього зробити зараз. Досвід наявності в українських приватизаційних процесах значних корупційних ризиків вказує на небезпідставність таких побоювань.

Що стосується переліку об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації, то на сьогоднішній день він завдяки Закону від 02.10.2019 № 145-IX [9] втратив чинність, а новий так і не прийнятий. Виходить, що норма п. 5 ст. 4 Закону [1] не виконується. Вказана ситуація може привести до того, що прийняття рішення про приватизацію прийматиметься під впливом суб'єктивних факторів. Кожне підприємство-претендент розглядатиметься, за відсутності офіційно встановленого переліку, під призмою чи відповідає воно ознакам підприємств, які не можна приватизовувати. Саме при прийнятті вказаного рішення присутня найбільша кількість ризиків для інтересів держави. З позиції цивільно-правових відносин саме вказаний момент прийняття рішення стане передумовою до втрати права власності. Звісно така втрата буде не безумовною, адже приватизація передбачає продаж об'єктів і поступлення відповідних коштів до державного бюджету. Проте це разове явище із отриманням прибутку, тоді як ефективне функціонування державного підприємства окрім наявності права власності передбачає й отримання прибутку. Тому для економічної безпеки держави це значно краща ситуація.

Реєстрація вже не одного законопроекту в Верховній Раді України і їх обговорення вселяє надію, що теперішня влада таки не відмовляється від ідеї прийняття оновленого переліку. Головне тепер – прийняти такий закон, що не суперечитиме нормам спеціального приватизаційного закону і виключатиме будь-які корупційні ризики.

Проаналізуємо детальніше що ж пропонували зареєстровані законопроекти. Отож, першим у Верховній Раді України був зареєстрований проект Закону України № 2831 "Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації". Зараз він має статус законопроекту № 2831-1. Вказаний законопроект містить три переліки об'єктів: перший - містить об'єкти, які зараз є державними більше, ніж на половину, та фактично можуть бути приватизовані частково у розмірі не більше 50% мінус 1 акція з обов'язковим залишенням у держвласності контрольного пакету акцій у розмірі 50% плюс 1 акція, який у подальшому не підлягатиме приватизації. До цього переліку включено 9 об'єктів, у тому числі НАК "Нафтогаз України", АТ "Укрзалізниця", АТ "Укрпошта" та інші; другий - об'єкти, які зараз є повністю державними і не підлягають приватизації, та у майбутньому повинні залишатись повністю державними. До нього включено 101 об'єкт, серед яких підприємства із забезпечення національної безпеки в оборонній та енергетичній сферах, космічної діяльності, з контролю за критичними природними монополіями чи ресурсами, атомної енергетики та поводження з радіоактивними відходами, що забезпечують виконання державою своїх функцій та завдань публічної політики, пробірного контролю та об'єкти спецзв'язку; третій - об'єкти культури та спорту, що не підлягають приватизації, до якого включено 109 об'єктів, у тому числі Національний цирк України, Кіностудія ім. О. Довженка, Національний спортивний комплекс

"Олімпійський" та багато інших [10]. Аналіз змісту законопроекту дозволяє стверджувати експертам, що безумовно забороненою вважається лише приватизація третьої групи об'єктів, що не цілком логічне з позиції захисту національних інтересів та забезпечення національної безпеки України. Друга група за нормами законопроекту є динамічною, оскільки стаття 2 фактично допускає можливість проведення часткової приватизації (у розмірі не більше 50% мінус 1 акція) будь-якого зі стратегічно важливих для держави об'єктів через механізм корпоратизації. Така ж можливість передбачалась і для об'єктів, які зараз повністю належать державі. В останній ситуації необхідне прийняття лише рішення про зменшення розміру частки держави в зазначених державних акціонерних товариствах. Ми цілком підтримуємо думки тих вчених, які критикують сам принцип відношення авторів законопроекту до об'єктів приватизації. Не логічним видається безумовна заборона приватизації об'єктів третього списку, тоді як дійсно стратегічні об'єкти першої та другої груп частково приватизовувати стало б можливим. Пропонуємо дещо змінити вектори руху приватизаційних процесів, при цьому дозволити часткову приватизацію об'єктів третьої групи, залишаючи контрольний пакет акцій за державою, проте до об'єктів першої та другої груп поставитись з особливою увагою. Перший перелік ми б пропонували затвердити з тих об'єктів, які заборонені до приватизації абсолютно, де у власності держави залишатиметься 100 відсотків акцій. Другий перелік мав би містити об'єкти, які дозволені для часткової приватизації (не більше 50% мінус одна акція). І третій перелік мав би такі ж умови як і другий, але стосувався би лише об'єктів культури та спорту. Пропонований розподіл дозволив би не лише виділити стратегічну та соціально важливу сфери для держави, але й стратегічну поділив би на чітких дві категорії.

Другим законопроектом №2831-2 від 19 лютого 2019 року передбачалось відновлення дії Закону України "Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації" у редакції, яка була чинною станом на 19 жовтня 2019 року. Автори законопроекту вважають, що поданий Урядом проект реєстр. № 2831-1 містить у 10 разів менше підприємств, які не можуть бути приватизованими. Тобто фактично більше 1,5 тис. підприємств, які не включені у цей проект закону, вмить стали для держави не стратегічно важливими [11].

Висновки.

Отож, вказаними законопроектами відстоювались дві абсолютно полярні позиції – один передбачав багатократне зменшення попереднього переліку, а інший – повернення попереднього у останній редакції. Відповідно ні перший, ні другий не добрали потрібної кількості голосів, а тому жодний із них не набув статусу закону. То ж необхідним вважаємо створення компромісного варіанту законопроекту, який все ж існував би, був в оновленій редакції, але мінімізовано було б усі корупційні ризики. Лише такий має шанс на існування в демократичній правовій державі.

Важливо і щоб означений законопроект, що набуде статусу закону, узгоджувався із тими реформами, які вже розпочались, наприклад із

корпоратизаційними процесами в оборонпрому. В світлі створення нового Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України питання визначення об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації, набуває нового значення. Адже, саме вказане Міністерство має обґрунтовано довести які галузі промисловості і які конкретні суб'єкти господарювання є стратегічними для національної безпеки України. Відтак, саме завдяки свідомій позиції міністерства мають бути сформовані переліки об'єктів, які варто залишати у власності держави й шукати можливості до їх модернізації та ефективного функціонування.

Література:

1. Закон України «Про приватизацію державного і комунального майна» від 18 січня 2018 року № 2269-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР),* 2018, № 12, ст.68.

2. Закон України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» від 07.07.1999 № 847-XIV (Втратив чинність). *Відомості Верховної Ради України (ВВР),* 1999, № 37, ст.332.

3. Закон України «Про приватизацію державного майна» від 04.03.1992 № 2163-XII. (Втратив чинність). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1992, № 24, ст. 348.

4. Москалюк Н.Б. Припинення права державної власності через механізм корпоратизації: історичні аспекти, сучасний стан та перспективи розвитку. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. № 1. С. 47-52.

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про перелік об'єктів, які не підлягають приватизації у зв'язку з їх загальнодержавним значенням» від 07.07.99, *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1999, N 37, ст.332.

6. Москалюк Н.Б. Правовий режим об'єктів права державної власності: законодавчі та правозастосовчі аспекти. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 118-121. http://www.lsej.org.ua/3_2020/29.pdf.

7. Офіційний сайт Фонду державного майна України. http://www.spfu.gov.ua/

8. Груба Г.І. Форми і функції державної власності. *Інвестиції: практика та досвід.*2011. № 14. С. 80-82. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2011_14_20

9. Закон України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України "Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації"» від 02.10.2019 № 145-IX**.** Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 46, ст.302.

10. Заборону приватизації згідно з законопроектом "Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації", не можна вважати однозначною – думка. https://ua.interfax.com.ua/news/press-release/646662.html

11. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА до проекту Закону України "Про відновлення дії Закону України "Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації". https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68179

Abstract. *The article is devoted to the issue of determining the list of state-owned objects that are not subject to privatization in different historical periods of Ukraine's development. There were investigated the preconditions in the period before the adoption and updating of such a list after the independence of Ukraine, as well as its abolition.*

The author argues that the decision to classify an object as non-privatized is of strategic importance for the national security of the state and affects both private and public relations. Thus, from the standpoint of private law, this decision affects the preservation or loss of state property rights to a particular object. In public law, the adoption of such a decision affects the possibility of ensuring the national security of Ukraine. The privatization of object of strategic importance for Ukraine undermines the basic principles of such security and has a detrimental effect on state interests as a whole.

In the article, the author examines the norms of current legislative acts relating to the subject of the study, as well as the norms of draft laws submitted to the Verkhovna Rada of Ukraine on the researched issues. This study has important practical value also because the author analyzes the issue of determining the status of state-owned objects in relation to corporate reform and the creation of the Ministry of Strategic Industries of Ukraine.

As a general conclusion, it is stated that the list of state-owned objects that are not subject to privatization should exist at the legislative level. This law must comply with all the rules of special privatization legislation. According to this law, it is necessary to conduct a thorough examination to identify corruption risks.

Keywords: *state property, privatization, national security, corporatization, list of objects.*